

อาชีวศึกษากับการสร้างอาชีพแรงงานคนพิการเพื่อเข้าสู่สถานประกอบการในยุค 5G

ณัฐวรรณ ศิริเตชภัทร์¹ และพิชญภา ยืนยาว¹

¹ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม
* n.siritachaphat@gmail.com

บทคัดย่อ

“ให้นายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการซึ่งมีลูกจ้างตั้งแต่หนึ่งร้อยคนขึ้นไปรับคนพิการที่สามารถทำงานได้ไม่ว่าจะอยู่ในตำแหน่งใดในอัตราส่วนลูกจ้างที่มีใช้คนพิการทุกหนึ่งร้อยคนต่อคนพิการหนึ่งคน เศษของหนึ่งร้อยคนถ้าเกินห้าสิบคน ต้องรับคนพิการเพิ่มอีกหนึ่งคน” เป็นกฎกระทรวงแรงงาน ข้อที่ 3 ปี พ.ศ. 2554 ที่ได้กำหนดจำนวนคนพิการที่นายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการและหน่วยงานของรัฐที่จะต้องรับเข้าทำงานไว้ ซึ่งกฎของกระทรวงฯ ข้อนี้ทำให้เกิดโอกาสในการจ้างงานคนพิการขึ้นมา แต่จากการเผยแพร่ข้อมูลของเว็บไซต์ของสถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข คนพิการที่มีงานทำ 317,020 คน คิดเป็นร้อยละ 41 และส่วนใหญ่เป็นการทำงานรับจ้างทั่วไปในภาคการเกษตร ที่มีรายได้ไม่สูงและไม่มั่นคง ส่วนกลุ่มที่ไม่มีงานทำมีถึง 352,859 คน หรือร้อยละ 46 ของคนพิการที่ขึ้นทะเบียนกับกรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ

อาชีวศึกษาในฐานะที่เป็นสถาบันที่ผลิตกำลังคนเข้าสู่ตลาดแรงงานอย่างมีระบบ และเป็นมืออาชีพ จึงเป็นจุดเชื่อมโยงระหว่างสถานประกอบการและแรงงานคนพิการโดยการพัฒนาฝีมือแรงงานของคนพิการให้มีความรู้ความสามารถที่จะทำงานในลักษณะของแรงงานมีฝีมือ โดยเฉพาะทักษะในยุค 5G ที่นำเทคโนโลยีเข้ามาทำงานทั้งในภาคธุรกิจและอุตสาหกรรม รวมถึงความพึงพอใจในระดับมากที่สุดของ สถานประกอบการต่อแรงงานมีฝีมือในยุค 5G ของคนพิการที่ได้มาจากการสร้างอาชีพแรงงานของอาชีวศึกษา เพื่อตอบสนองการป้อนแรงงานคนพิการเข้าสู่สถานประกอบการในยุค 5G

คำสำคัญ: การบริหารการศึกษาอาชีวศึกษา แรงงานมีฝีมือ ทักษะในยุค 5G

Management of vocational education administration to meet the import of skilled labor cripple into business in 5G

NATTHAWAT SIRITACHAPHAT¹ and Pitchayapa Yuenyaw¹

¹NAKHON PATHOM RAJABHAT UNIVERSITY

* *n.siritachaphat@gmail.com*

Abstract

"The employer or the owner of the establishment that has employees One hundred people or more Accepting people with disabilities who can work in the ratio of 100 workers to 1 disabled person. Fraction of one hundred people, if more than fifty people must accept another disabled person." Is the 3rd Labor Ministerial Regulation B.E. 2554. That has determined the number of people with disabilities that employers or owners of establishments and government agencies to get into doing work. Which the rules of the department, Creating opportunities for employment of people with disabilities But from the publication of information on the website of the Institute of Health Systems Research. People with disabilities employed 317,020 people, accounting for 41 percent and most are general employment in the agricultural sector. Whose income is not high and not stable As for unemployed groups, there are 352,859 people, or 46 percent of people with disabilities registered with the Department of the Promotion and Development of the Quality of Life of the Disabled. Vocational education as an institution that produces manpower to enter the labor market systematically And professional. Therefore is a link between establishments and disabled workers by developing the skills of the disabled to have knowledge and ability to work in the manner of skilled labor Especially the skills in the 5G that bring technology to work in both the business and industrial sectors Including the highest level of satisfaction of Establishment towards skilled labor in the 5G of the disabled from the job creation of vocational education in response to entering the disabled workers into the workplace in the 5G.

Keywords: Vocational Education Administration, Skilled labor Skills in the 5G

1. บทนำ

ความสุข คือ สิ่งที่มีมนุษย์ทุกคนแสวงหา แตกต่างกันไปตามการรับรู้และประสบการณ์ของแต่ละบุคคล ความเสมอภาคทางสังคมก็เช่นกัน เป็นหนทางหนึ่งที่จะทำให้ทุกคนสามารถอยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างมีความสุข นั่นหมายถึงความเคารพซึ่งกันและกัน มีศักดิ์ศรีในความเป็นมนุษย์ที่เท่าเทียมกัน มีคุณค่าและความสำคัญที่เท่าเทียมกัน โดยไม่คำนึงถึงความแตกต่างของกันและกัน ความเสมอภาคทางสังคมจึงเป็นหนทางหนึ่งที่จะนำความสุขมาสู่มนุษยเรากีกทางหนึ่ง ในแผนการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการฉบับที่ 3 (พ.ศ. 2560-2564) ของกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งได้จัดวางทิศทางและยุทธศาสตร์ที่สอดคล้องบูรณาการเชื่อมโยงกับยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ 20 ปี โดยมียุทธศาสตร์การพัฒนาในหลาย ๆ ประเด็นที่ส่งเสริมความเท่าเทียมและความเสมอภาคทางสังคมไม่ว่าจะเป็นยุทธศาสตร์ด้านสิทธิและโอกาสทางการศึกษา ยุทธศาสตร์ด้านคุณภาพการศึกษา ด้านประสิทธิภาพการบริหารจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ เป็นต้น โดยปัจจุบันทุกภาคส่วนได้ให้ความสำคัญกับคนพิการมากขึ้น แต่ด้วยข้อจำกัดต่าง ๆ จึงส่งผลให้มีแรงงานคนพิการที่เป็นแรงงานที่มีฝีมือเข้าสู่ตลาดแรงงานค่อนข้างน้อย

การส่งเงินชดเชยเข้ากองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการของสถานประกอบการแทนการจ้างงานคนพิการ เป็นการบ่งบอกถึงความไม่สำเร็จในการแก้ปัญหาแรงงานคนพิการ ซึ่งปัญหาดังกล่าวถ้าได้รับการแก้ไขจะทำให้เกิดผลดีต่อทุกฝ่ายไม่ว่าจะเป็นภาครัฐที่พยายามผลักดัน ภาคเอกชนที่ไม่ต้องเสียเงินเข้ากองทุนโดยเปล่าประโยชน์ และสุดท้ายคนพิการที่จะได้โอกาสที่จะทำให้สังคมยอมรับในการอยู่ร่วมกับคนทั่วไปได้อย่างปกติ

ปัญหาในการไม่จ้างงานคนพิการของสถานประกอบการมีเหตุผลหลัก ๆ อยู่ด้วยกัน 2 ประการด้วยกันคือ 1) การที่ต้องดูแลคนพิการ และ 2) ทักษะความสามารถของคนพิการที่ไม่เพียงพอในการทำงาน

สิ่งที่ส่งเสริมให้มีการสร้างอาชีพให้กับคนพิการได้ง่ายและมีประสิทธิภาพเพื่อตอบสนองการป้อนแรงงานคนพิการเข้าสู่สถานประกอบการในยุค 5G ที่จะสำเร็จนั้นประกอบไปด้วย เทคโนโลยีสมัยใหม่ การสนับสนุนจากภาครัฐ แหล่งเงินจากกองทุนเพื่อคนพิการ ทักษะ ความรู้ความสามารถของครูอาชีพศึกษา รวมถึงความสามารถในการบริหารงานของผู้บริหารในอาชีวศึกษา

การนำอาชีวศึกษาเข้ามาร่วมพัฒนาทักษะใหม่ ๆ ให้กับคนพิการ หรือที่เราเรียกว่าการ Top up ความรู้เพื่อตอบสนองความต้องการแรงงานของสถานประกอบการในยุค 5G นั้นเป็นคำตอบให้กับปัญหาที่กล่าวมาข้างต้น ซึ่งสอดคล้องกับการบรรยายพิเศษของคุณหญิงกัลยา โสภณพนิช รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ในการประชุมสัมมนาทางวิชาการระดับชาติและงานบริหารสัมพันธ์ ประจำปี 2563 วันที่ 7 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2563 ณ โรงแรมโลตัสปางสวนแก้ว จังหวัดเชียงใหม่ ที่ต้องการให้แรงยุคใหม่มีทั้งทักษะ Re Skill Up Skill และ New Skill

2. เนื้อหา

คนพิการ หมายถึง บุคคลซึ่งมีข้อจำกัดในการปฏิบัติกิจกรรมในชีวิตประจำวันหรือการเข้าสังคม เนื่องจากมีความบกพร่องไม่ทางด้านร่างกายด้านใดด้านหนึ่งหรือมีความบกพร่องทางการสื่อสาร จิตใจ อารมณ์ พฤติกรรม สติปัญญาหรือการเรียนรู้บางอย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลาย ๆ อย่างผสมกัน

2.1 ประเภทของความพิการ

กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดประเภทและหลักเกณฑ์ของคนพิการทางการศึกษา พ.ศ. 2552 ในประกาศกระทรวงศึกษาธิการ ได้แบ่งความพิการแบ่งได้ 9 ประเภท (กระทรวงศึกษาธิการ, 2552)

2.1.1 บุคคลที่มีความบกพร่องทางการเห็น สามารถแบ่งได้ 2 ประเภท

2.1.1.1 คนตาบอด มีลักษณะที่มองเห็นวัตถุได้ในระยะห่างน้อยกว่า 6 เมตร ลงมาจนถึงตาบอดสนิท

2.1.1.2 คนเห็นเลือนราง มีลักษณะที่สูญเสียการเห็นแต่ยังสามารถอ่านอักษรตัวพิมพ์ที่ขยายใหญ่ได้หรือต้องใช้แว่นขยายอ่าน

2.1.2 บุคคลที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน สามารถแบ่งได้ 2 ประเภท

2.1.2.1 **คนหูหนวก** มีลักษณะที่สูญเสียการได้ยินมากจนไม่สามารถรับข้อมูลผ่านทางทางการได้ยินไม่ว่าจะใส่เครื่องช่วยฟังหรือไม่ก็ตาม

2.1.2.2 **คนหูตึง** มีลักษณะที่มีการได้ยินเหลืออยู่พอเพียงที่จะรับข้อมูลผ่านทางทางการได้ยินโดยทั่วไปจะใส่เครื่องฟัง

2.1.3 **บุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา** นพ.ทวีศักดิ์ สิริรัตน์เรขา ได้กล่าวไว้ว่า “ความบกพร่องทางสติปัญญา ตามเกณฑ์การวินิจฉัย DSM-5 ของสมาคมจิตแพทย์อเมริกัน คือ มีระดับเขาวนปัญญาต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐานอย่างชัดเจน ร่วมกับมีความบกพร่องในทักษะการปรับตัว โดยมีอาการให้เห็นตั้งแต่ช่วงวัยเด็กหรือวัยรุ่น ส่งผลให้เกิดข้อจำกัดในชีวิตประจำวันหลายด้าน ทั้งที่บ้าน โรงเรียน ที่ทำงาน และชุมชน” (ทวีศักดิ์, 2560) โดยบุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญานั้นสามารถทดสอบได้จากการวัดเขาวนปัญญาหรือที่เรียกว่า ไอคิว ซึ่งคนทั่วไปจะทำแบบทดสอบมาตรฐานได้เกณฑ์เฉลี่ยอยู่ที่ 90-109 ถ้าได้ตั้งแต่ 70-89 เรียกว่ากลุ่มที่เรียนรู้อ่าน แต่ถ้าได้ต่ำกว่า 70 จะเข้าเกณฑ์ของความบกพร่องทางสติปัญญา

2.1.4 **บุคคลที่มีความบกพร่องทางร่างกายหรือสุขภาพ** มีลักษณะอวัยวะส่วนใดส่วนหนึ่งหรือหลายส่วนขาดหายไปหรือมีความบกพร่องของระบบประสาททำให้มีความลำบากในการเคลื่อนไหว

2.1.5 **บุคคลที่มีปัญหาทางการเรียนรู้** มีลักษณะที่ความบกพร่องอย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่างในกระบวนการพื้นฐานทางจิตวิทยาที่เกี่ยวกับความเข้าใจหรือการใช้ภาษาอาจเป็นภาษาพูดและ/หรือภาษาเขียน ซึ่งจะมีผลทำให้มีปัญหาในการฟัง การพูด การคิด การอ่าน การเขียน การสะกด หรือการคิดคำนวณ

2.1.6 **บุคคลที่มีความบกพร่องทางการพูดและภาษา** มีลักษณะมีความบกพร่องในเรื่องการเปล่งเสียงพูด เช่น เสียงผิดปกติ อัตราความเร็ว และจังหวะการพูดผิดปกติ หรือคนที่มีความบกพร่องในเรื่องความเข้าใจ และหรือการใช้ภาษาพูด การเขียน และหรือระบบสัญลักษณ์อื่นที่ใช้ในการติดต่อสื่อสาร

2.1.7 **บุคคลที่มีปัญหาทางพฤติกรรม หรืออารมณ์** มีลักษณะพฤติกรรมเบี่ยงเบนไปจากปกติเป็นอย่างมาก และปัญหาทางพฤติกรรมนั้นเป็นไปอย่างต่อเนื่อง

2.1.8 **บุคคลออทิสติก** มีลักษณะความบกพร่องทางพัฒนาการด้านสังคม ภาษา และการสื่อความหมาย พฤติกรรม อารมณ์ และจินตนาการ ซึ่งมีสาเหตุเนื่องมาจากการทำงานในหน้าที่บางส่วนของสมองที่ผิดปกติไปและความผิดปกตินั้นพบได้ก่อนวัย 30 เดือน

2.1.9 **บุคคลพิการซ้อน** บุคคลที่มีสภาพความบกพร่องหรือความพิการมากกว่าหนึ่งประเภทในบุคคลเดียวกัน เช่น คนออทิสติกและสูญเสียการได้ยิน เป็นต้น

2.2 กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับแรงงานคนพิการ

ในปัจจุบันแต่ละหน่วยงานต่างให้ความสำคัญกับคนพิการ มีการร่างกฎหมายเกี่ยวกับคนพิการขึ้นมาเพื่อให้เขาเหล่านั้นสามารถอยู่ในสังคมได้ โดยแบ่งให้เข้าใจได้ง่ายดังนี้

2.2.1 **เกี่ยวข้องกับสถานประกอบการ** ความว่า “...ให้นายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการซึ่งมีลูกจ้างตั้งแต่หนึ่งร้อยคนขึ้นไปรับคนพิการที่สามารถทำงานได้ไม่ว่าจะอยู่ในตำแหน่งใดในอัตราส่วนลูกจ้างที่มีคนพิการทุกหนึ่งร้อยคนต่อคนพิการหนึ่งคน เศษของหนึ่งร้อยคนถ้าเกินห้าสิบคนต้องรับคนพิการเพิ่มอีกหนึ่งคน...” (กระทรวงแรงงาน, 2554) เป็นกฎกระทรวง เรื่องกำหนดจำนวนคนพิการที่นายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการและหน่วยงานของรัฐ จะต้องรับเข้าทำงาน และจำนวนเงินที่นายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการ จะต้องนำส่งเข้ากองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2554 ซึ่งเป็นกฎหมายที่จำเป็นสำหรับสถานประกอบการ

2.2.2 **เกี่ยวกับการให้บริการทางการศึกษา** ความว่า “... 1) ได้รับความศึกษาโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย ตั้งแต่แรกเกิดหรือพบความพิการจนตลอดชีวิต พร้อมทั้งได้ รับเทคโนโลยี สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลือ

อื่นใดทางการศึกษา 2) เลือกบริการทางการศึกษา สถานศึกษา ระบบและรูปแบบการศึกษา โดยคำนึงถึง ความสามารถ ความสนใจ ความถนัดและความต้องการจำเป็นพิเศษของบุคคลนั้น...” (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551) เป็นพระราชบัญญัติ การจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. 2551 ซึ่งเป็นพระราชบัญญัติที่สำคัญที่ส่งเสริมให้คนพิการได้มีความรู้ความสามารถที่ เพิ่มขึ้น

2.2.3 เกี่ยวกับสวัสดิการคนพิการ ความว่า “...ข้อ 2 อุปกรณ์หรือสิ่งอำนวยความสะดวกที่จัดให้มีใน อาคารหรือสถานที่ตามกฎกระทรวงนี้ ต้องมีสภาพมั่นคงแข็งแรงและปลอดภัยในการใช้งาน เพื่อให้คนพิการสามารถเข้าถึง และใช้ประโยชน์ได้ อย่างเหมาะสมและสอดคล้องกับความต้องการพิเศษของคนพิการแต่ละประเภท ข้อ 3 การจัดให้มีอุปกรณ์ สิ่งอำนวยความสะดวก หรือบริการในอาคารหรือสถานที่เพื่อให้ คนพิการสามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้ ให้นำบทบัญญัติ กฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคารมาใช้บังคับ โดยอนุโลม ข้อ 4 อาคารที่มีผู้ปฏิบัติงานเป็นคนพิการร่วมอยู่ด้วย ให้มีอุปกรณ์ สิ่งอำนวยความสะดวก หรือบริการเพื่อให้คนพิการสามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้อย่างเหมาะสม และสอดคล้องกับ ความต้องการพิเศษของคนพิการแต่ละประเภท ข้อ 5 อาคารหรือสถานที่ของหน่วยงานของรัฐ องค์กรเอกชน หรือองค์กรอื่นใด ให้มีอุปกรณ์ สิ่งอำนวยความสะดวก หรือบริการเพื่อให้คนพิการสามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้อย่างหนึ่งอย่างใด...” (กระทรวงแรงงาน, 2555) แสดงให้เห็นว่ากระทรวงแรงงานพยายามให้คนพิการสามารถเข้าถึงบริการของรัฐและเอกชน รวมถึงสามารถใช้ชีวิตร่วมกับคนปกติทั่วไปได้

2.3 วิชาชีพระยะสั้นกับทักษะใหม่ ๆ ในยุค 5G

จากข้อมูลของเว็บไซต์ของสถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข คนพิการที่มีงานทำ 317,020 คน คิดเป็นร้อยละ 41 และส่วนใหญ่เป็นการทำงานรับจ้างทั่วไปในภาคการเกษตร ที่มีรายได้ไม่สูงและไม่มั่นคง ส่วนกลุ่มที่ไม่มีงานทำมีถึง 352,859 คน หรือร้อยละ 46 ของคนพิการที่ขึ้นทะเบียนกับกรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ (สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข, 2559)

ดร.เสาวณี จันทะพงษ์ ฝ่ายเศรษฐกิจมหภาค ธนาคารแห่งประเทศไทย กล่าวว่า “ความก้าวหน้าทาง เทคโนโลยีก่อให้เกิดธุรกิจและอาชีพใหม่ๆ คนทำงานในอนาคตจึงต้องมี “ทักษะชุดใหม่” ที่สามารถทำงานร่วมกับหุ่นยนต์และ ระบบอัตโนมัติได้ โดยเฉพาะทักษะด้านเทคโนโลยีและดิจิทัล ทำให้เกิดแรงกดดันให้แรงงานต้องพัฒนาทักษะใหม่ๆ ตลอดเวลา หากต้องการอยู่ในตลาดแรงงานต่อไป สอดคล้องกับรายงาน “The Future of Jobs Report 2018” ของ World Economic Forum ซึ่งสำรวจผู้ประกอบการทั่วโลกถึงความจำเป็นในการพัฒนาทักษะแรงงานภายในปี 2565 พบว่า 54 % ของแรงงานทั้งหมดต้องได้รับการพัฒนาทักษะทั้งการ Reskill และ Upskill ในส่วนของไทยรายงานระบุว่าผู้ประกอบการให้ความเห็นสอดคล้องกับภาพรวมทั่วโลก กล่าวคือประมาณครึ่งหนึ่งของแรงงานไทยต้องรับการพัฒนาทักษะทั้ง ด้าน “Technical Skill” โดยเฉพาะการคิดวิเคราะห์และการคิดเชิงนวัตกรรม และความคิดเชิงสร้างสรรค์และความคิดริเริ่ม รวมถึง “Human skill” ที่สามารถเข้าใจจิตใจและอารมณ์ของผู้อื่นได้” (เสาวณี, 2562)

เห็นได้ว่าทักษะใหม่ ๆ ในยุค 5G เกิดขึ้นมามากมายซึ่งมีการพัฒนาจากการที่เทคโนโลยีมีการพัฒนา อย่างไม่หยุดยั้ง เช่น การพัฒนาอาชีพด้านอีคอมเมิร์ซ อาชีพด้านโปรแกรมเมอร์ อาชีพด้านคอนเทนต์มาเก็ตติ้ง อาชีพยูทูบ เอร์ หรือแม้แต่อาชีพที่ใช้เทคโนโลยีขั้นสูงเข้ามาใช้ในการทำงาน ทำให้ความพิการไม่มีผลกระทบต่อการทำงานอีกต่อไป เช่น การใช้เทคโนโลยีการพิมพ์ด้วยการใช้เสียงพูด การใช้สายตาแทนเมาส์ หรือการบังคับหุ่นยนต์ทำงานแทนคนเป็นต้น การพัฒนา ความเร็วของอินเทอร์เน็ต และเทคโนโลยีใหม่ ๆ ขึ้นมา อำนาจความสะดวก ทำให้การทำงานของคนพิการนั้นง่ายขึ้น ประกอบ กับการทำงานสมัยใหม่ไม่จำเป็นต้องไปทำงานที่สถานประกอบการก็สามารถทำงานส่งได้จากบ้าน หรือที่ต่าง ๆ ได้นั้น เป็นโอกาสให้กับคนพิการที่จะสามารถเข้าสู่ระบบงานของสถานประกอบการได้เป็นอย่างดี

2.4 อุปสรรคของการจ้างงานคนพิการ

นายสนั่น อังอุบลกุล หัวหน้าทีมภาคเอกชนในคณะทำงานประชารัฐ ด้านการส่งเสริมการส่งออกและการลงทุนในต่างประเทศ ได้กล่าวไว้ว่า “สถานการณ์คนพิการในประเทศไทย พบว่ามีชายพิการประมาณ 52.77 % และหญิง 47.23% โดยแบ่งเป็นคนพิการทางการเคลื่อนไหวหรือทางร่างกาย 48.76% ทางการได้ยินหรือสื่อความหมาย 18.28 % ทางการเห็น 10.43% ทางจิตใจหรือพฤติกรรม 7.4 % ทางสติปัญญา 6.98 % ทางการเรียนรู้ 0.57 % และออทิสติก 0.46 % คนพิการทั่วประเทศที่มีบัตรประจำตัวคนพิการ ณ 30 ก.ย.60 มีจำนวน 1,820,155 คน เป็นคนพิการในวัยทำงาน อายุ 15-60 ปี จำนวน 819,550 คน ประกอบด้วย คนพิการในวัยทำงานที่สามารถประกอบอาชีพได้ แต่ยังไม่ได้ประกอบอาชีพ 40.31% หรือ 330,339 คน คนพิการในวัยทำงานที่ประกอบอาชีพ 33.18% หรือ 271,916 คน คนพิการในวัยทำงานที่ไม่สามารถประกอบอาชีพได้ 26.51% หรือ 217,295 คน เอกชนไม่สามารถหาคนพิการมาทำงานที่สถานประกอบการได้ทั้ง ๆ ที่มีตัวเลขคนพิการเหลืออยู่ 330,339 คนในวัยทำงาน แต่ยังไม่ได้ประกอบอาชีพ อย่างไรก็ตาม การสร้างหรือฝึกอาชีพให้กับผู้พิการอย่างเหมาะสม ถือเป็นการพัฒนา คุณภาพชีวิตของผู้พิการให้สามารถพึ่งพาหนึ่งของแรงงานที่สำคัญในการพัฒนาประเทศ” (פורภ์, 2561)

ปัญหาที่พบในความไม่สำเร็จเรื่องของการจ้างงานคนพิการ ผู้เขียนสามารถสรุปได้ 2 ประเด็นหลัก ๆ จากการสอบถามสถานประกอบการ พบว่าประเด็นแรกคือ การดูแลช่วยเหลือคนพิการ เนื่องมาจากความบกพร่องทางด้านร่างกาย อาจจะต้องมีการปรับปรุงสภาพแวดล้อมเพื่อให้คนกลุ่มนี้ซึ่งมีค่าใช้จ่ายสูงแต่มีผู้ใช้งานน้อยไม่คุ้มกับทุนทรัพย์ที่ลงทุนไป ประเด็นที่สองคือ ความสามารถในการทำงานของคนพิการไม่มากพอตามความต้องการของสถานประกอบการ เนื่องจากคนพิการส่วนใหญ่ไม่ได้รับการพัฒนาด้านวิชาชีพเท่าที่ควรซึ่งประเด็นนี้เป็นประเด็นที่สำคัญ จากการสอบถามบุคคลที่มีความพิการหลาย ๆ ท่าน ทั้งที่ทำงานอยู่และไม่ได้ทำงาน พบว่าคนพิการยังไม่มีสถานที่ที่สามารถพัฒนาความสามารถ โดยเฉพาะด้านทักษะใหม่ ๆ ในวิชาชีพยุค 5G ได้อย่างทั่วถึงและเพียงพอ เหตุผลส่วนใหญ่จะใกล้เคียงกับสถานประกอบการในเรื่องของการดูแลและการลงทุนในด้านอาคารสถานที่ แสดงว่าคนพิการนั้นอยากที่จะมีการพัฒนาแต่ไม่ได้รับโอกาสในการพัฒนาเท่าที่ควรโดยเฉพาะทักษะอาชีพในยุค 5G ที่จะทำให้อัจฉริยะในคำว่าพิการนั้นหมดไป

จากเหตุผลทั้ง 2 ประการจึงทำให้สถานประกอบการยอมที่จะจ่ายเงินชดเชยเข้ากองทุนคนพิการแทนที่จะนำคนพิการเข้ามาทำงานในสถานประกอบการนั้น ๆ แต่เหตุผลข้อที่ 2 ในเรื่องของการพัฒนาอาชีพนั้น อาชีวศึกษาสามารถที่จะเป็นส่วนสำคัญในการพัฒนาคนพิการให้เข้าสู่สถานประกอบการได้ เพียงแต่มีสนับสนุนการบริหารจัดการศึกษาให้กับคนกลุ่มนี้ อย่างทั่วถึงและเพียงพอ

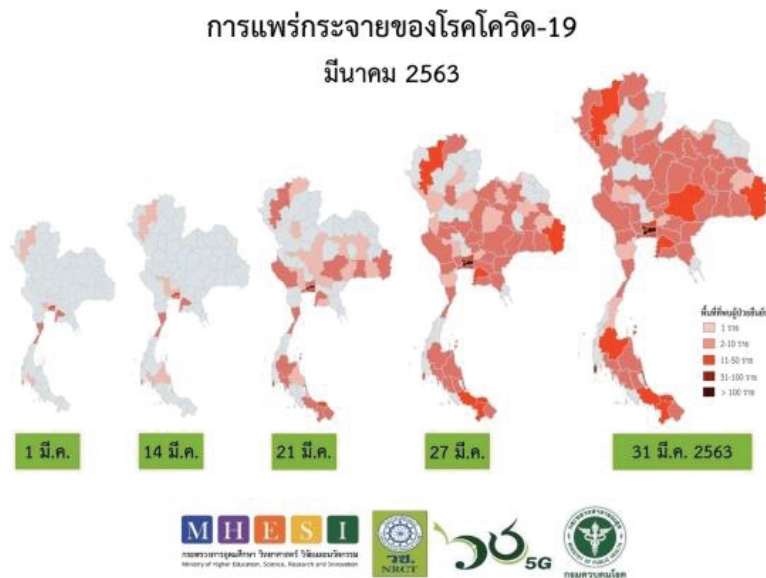
2.5 จุดเชื่อมโยง คนพิการ อาชีวศึกษา และสถานประกอบการ

การศึกษาเป็นสิ่งสำคัญและเป็นจุดเชื่อมโยงระหว่างคนพิการกับสถานประกอบการ แต่การศึกษาไม่จำเป็นต้องเป็นต้องมวุฒิ ม.3 ม.6 ปวช. ปวส. หรือปริญญา เพราะในปัจจุบันสถานประกอบการให้ความสำคัญกับทักษะเฉพาะด้านที่สามารถตอบสนองงานของสถานประกอบการได้ วิชาชีพระยะสั้นจึงเป็นทางเลือกที่น่าสนใจสำหรับผู้ที่ต้องการ Re Skill Up Skill หรือแม้กระทั่ง New Skill โดยเฉพาะคนพิการที่ต้องการทำงานในสถานประกอบการ จึงมีความจำเป็นที่จะต้องได้รับโอกาสในการเรียนวิชาชีพระยะสั้นเพื่อตอบสนองความต้องการของสถานประกอบการได้ โดยวิชาชีพที่เลือกเรียนนั้นต้องเป็นวิชาชีพที่สถานประกอบการมีความต้องการและความพิการไม่เป็นอุปสรรคในการทำงานให้สถานประกอบการ เช่น ผู้พิการสามารถเรียนวิชาชีพด้านคอมพิวเตอร์ได้ เช่น การเขียนโปรแกรม การเขียนแอปพลิเคชัน การออกแบบงานกราฟิก การทำงานเอกสาร หรืองานด้าน AI เป็นต้น ซึ่งในหลายสถานประกอบการที่มีการประกอบกิจการในยุค 5G พนักงานไม่จำเป็นต้องทำงานที่ออฟฟิต เพียงแต่ส่งงานผ่านระบบอินเทอร์เน็ตก็ได้ ไม่ใช่เพียงแต่การศึกษาของอาชีวศึกษาเท่านั้นที่จะเป็นจุดเชื่อมโยงระหว่างคนพิการกับสถานประกอบการ เทคโนโลยีที่ทันสมัยก็มีบทบาทมากยิ่งขึ้นที่จะทำให้คนพิการสามารถใช้เทคโนโลยีใหม่ ๆ เช่น การพิมพ์งานด้วยเสียง การใช้สายตาบังคับเมาส์ มาอำนวยความสะดวกในการทำงานให้กับคนพิการ

ในด้านร่างกายเช่นมือได้ จากประสบการณ์ของผู้เขียนพบว่าคนพิการที่สามารถป้อนเข้าสู่ตลาดแรงงานได้นั้น ส่วนใหญ่จะเป็นคนพิการทางด้านร่างกาย โดยผู้เขียนได้ทำการสอนคนพิการทั้งที่เป็นความพิการด้านร่างกาย ในที่นี้เป็นคนหูหนวก และคนพิการที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ในส่วนของลูกศิษย์ที่พิการทางด้านร่างกายนั้นได้สอนให้กับผู้พิการที่อยู่ในประเภทความบกพร่องทางการได้ยิน มีอยู่ 2 เคสกรณีคือคนหูหนวก ที่ไม่ได้ยินเสียงอะไรเลย กับคนหูตึง ซึ่งการพัฒนาทางการศึกษาของความพิการประเภทนี้นั้นแทบจะไม่แตกต่างจากคนปกติทั่วไป เพราะเขาจะใช้สายตาในการดูสื่อการสอน ดูขั้นตอนวิธีการทำ และการอ่านปากของครูผู้สอน โดยคนกลุ่มนี้จะได้เปรียบตรงที่สามารถใช้มือสองข้างในการปฏิบัติภารกิจได้เหมือนคนทั่วไป ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของการฝึก การจดบันทึกเป็นต้น ทำให้การทำงานด้านเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ไม่แตกต่างกับคนปกติทั่วไปเท่าไร อีกคนหนึ่งมีลักษณะกล้ามเนื้อขาอ่อนแรงไม่สามารถเดินได้อย่างปกติต้องมีอุปกรณ์ช่วยในการเดิน แต่ในการเรียนการสอนด้านคอมพิวเตอร์นักเรียนคนนี้สามารถทำได้อย่างดีเพราะแขนสองข้างและสมองรับรู้ข้อมูลในสภาพปกติพร้อมที่จะรับรู้การเรียนการสอนและการปฏิบัติได้อย่างเต็มที่ ส่วนลูกศิษย์ที่มีความบกพร่องทางสติปัญญานั้นการเรียนการสอนจะทำให้เข้าใจ การรับรู้ของเขาจะช้าทำให้ไม่สามารถทำงานได้เหมือนคนปกติทั่วไป จากทั้ง 2 ประสบการณ์ที่ผู้เขียนได้พบมาจึงเห็นควรว่า อาชีวศึกษาควรจะนำคนที่พิการทางด้านร่างกายซึ่งมีศักยภาพที่จะป้อนเข้าสู่ตลาดแรงงานได้อย่างมีประสิทธิภาพมากที่สุด โดยต้องดูความพิการให้เหมาะกับสาขาอาชีพต่าง ๆ และถ้ามีการบริหารจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ ที่ดีจะทำให้อาชีวศึกษาสามารถดึงศักยภาพของเขาเหล่านั้นออกมาได้เต็มที่และพร้อมที่จะป้อนออกสู่ตลาดแรงงานได้อย่างเต็มภาคภูมิ ส่วนความพิการทางด้านสมอมนั้นควรจะได้รับดูแลจากหน่วยงานเฉพาะทางมากกว่า

2.6 วิกฤต คือ โอกาส ของคนพิการ

ในปี 2563 ตั้งแต่เดือนมีนาคม มีวิกฤตหนึ่งที่เกิดขึ้นกับคนไทยนั่นคือการระบาดของโรคอุบัติใหม่ที่แพร่กระจายได้อย่างรวดเร็ว และรุนแรงที่สุดในปัจจุบัน ส่งผลกระทบต่อทั้งการดำเนินชีวิต เศรษฐกิจ และสังคม หรือแม้แต่วงการการศึกษา อย่างที่ไม่เคยเกิดขึ้นมาก่อน แรงงานถูกเลิกจ้าง หลายกิจการปิดตัวลง โรคนั้นคือ ไวรัสโควิด - 19

ภาพที่ 1 การแพร่กระจายของโรคโควิด - 19 ในประเทศไทย

ที่มา : <https://www.thebangkokinsight.com/324207/>

ในวิกฤตนั้น การแพร่กระจายของโรคโควิด-19 ทำให้เกิดโอกาสให้กับธุรกิจใหม่ ๆ การทำงานในรูปแบบใหม่ ๆ เกิดขึ้นมา เช่น Work from home การประชุมออนไลน์ การทำธุรกิจผ่านระบบออนไลน์ และระบบโลจิสติกส์ เป็นต้น โดยเฉพาะ Work from home ถือว่าเป็นการปฏิวัติการทำงานซึ่งถือได้ว่าได้ประโยชน์ทั้งผู้ประกอบการ และลูกจ้าง โดยเฉพาะลูกจ้างที่เป็นผู้พิการ และต่อไปในอนาคตการทำงานในรูปแบบ Work from home จะเป็นที่นิยมมากยิ่งขึ้น เนื่องจากในปัจจุบันมีการพัฒนาระบบ การติดต่อสื่อสารและเครือข่ายขึ้นเพื่อมาสนับสนุนการทำงานแบบ Work from home เป็นอย่างมาก ทำให้ผู้พิการจะไม่เป็นอุปสรรคของผู้ประกอบการอีกต่อไป ตัวอย่างงานที่ผู้พิการสามารถทำได้เช่น ผู้พิการสามารถทำงานเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ได้ทั้งหมด ผู้พิการแขนและผู้พิการทางสายตาที่มีเทคโนโลยีในการใช้เสียงพิมพ์งานได้ ซึ่งจะเห็นได้ว่างาน Work from home ที่คนทั่วไปทำนั้นก็เป็ลักษณะเดียวกันคือทำเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ผ่านระบบเครือข่าย สำหรับผู้ประกอบการก็ไม่จำเป็นต้องลงทุนในอาคารสถานที่ ระบบสาธารณูปโภคให้กับผู้พิการ แต่ยังสามารถจ้างงานผู้พิการได้ตามกฎหมาย

อาชีพศึกษาซึ่งเป็นผู้ที่มีความเชี่ยวชาญในการสอนด้านวิชาชีพจึงเป็นกลไกสำคัญที่จะผลักดันผู้พิการให้เข้าสู่ตลาดแรงงานได้โดยการอบรมให้ความรู้ทั้งวิชาชีพ และเทคโนโลยีในปัจจุบัน อีกทั้งยังเป็นแหล่งเชื่อมโยงระหว่างผู้พิการกับสถานประกอบการได้เป็นอย่างดี เนื่องจากความสัมพันธ์ในการเรียนการสอนที่เรียกว่า ระบบทวิภาคี และนักเรียนนักศึกษาของอาชีวศึกษายังเป็นที่ยอมรับของสถานประกอบการซึ่งจะเห็นได้จากการรับนักเรียน นักศึกษาเข้าฝึกงานหรือฝึกอาชีพอย่างต่อเนื่องเป็นระยะเวลาอย่างยาวนาน

3. บทสรุป

ถึงแม้ว่าผู้พิการจะได้รับสวัสดิการสังคมหรือแม้แต่ความเห็นอกเห็นใจจากความผิดปกติ แต่จากการสัมผัสกับลูกศิษย์ และคนที่รู้จักที่มีความพิการ เขาเหล่านั้นต้องการการยอมรับจากสังคมมากกว่าว่าคนพิการก็สามารถทำงานได้เหมือนหรือใกล้เคียงกับคนปกติไม่ได้เป็นภาระอย่างที่ทุกคนคิด วิชาชีพพระยะสั้นของอาชีวศึกษา จึงสามารถตอบโจทย์ที่ว่า “สร้างอาชีพให้คนพิการป้อนแรงงานมีฝีมือเข้าสู่สถานประกอบการในยุค 5G” ได้ ถ้ามีการสนับสนุนให้อาชีวศึกษาสามารถสร้างอาชีพในรูปแบบการพัฒนาทักษะใหม่ ๆ ให้กับคนพิการ จะเป็นการตอบสนองการป้อนแรงงานคนพิการเข้าสู่สถานประกอบการในยุค 5G ได้สำเร็จอย่างแน่นอน ทั้งนี้นอกจากอาชีวศึกษาที่ต้องเปลี่ยนเพื่อมุ่งสู่เป้าหมายแล้ว สถานประกอบการและสังคมยังต้องเรียนรู้และปรับตัวไปพร้อมกันด้วยเพื่อให้คนพิการสามารถที่จะอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข และสังคมต้องพร้อมที่จะเปิดใจรับคนพิการด้วย แม้ว่าเราจะไม่สามารถพัฒนาคนพิการได้ทุกประเภท แต่คนพิการส่วนใหญ่ก็จะได้มีโอกาสพูดหรือคิดคำว่า “ขอบคุณสำหรับความไว้วางใจ”

ดังนั้นเพื่อเป็นการตอบโจทย์สังคมยุคปัจจุบัน จึงควรมีการสนับสนุนการสร้างอาชีพให้คนพิการโดยอาชีวศึกษา เพื่อตอบสนองการป้อนแรงงานคนพิการเข้าสู่สถานประกอบการในยุค 5G นี้ เป็นอย่างยิ่ง

4. เอกสารอ้างอิง

กระทรวงแรงงาน กำหนดจำนวนคนพิการที่นายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการและหน่วยงานของรัฐ จะต้องรับ

เข้าทำงาน และจำนวนเงินที่นายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการ จะต้องนำส่งเข้ากองทุนส่งเสริมและ

พัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2555 [ออนไลน์], เข้าถึง ได้จาก:

<https://www.mol.go.th/employee/law-mict/>

กระทรวงศึกษาธิการ. ประกาศกระทรวงศึกษาธิการเรื่อง กำหนดประเภทและหลักเกณฑ์ของคนพิการทางการศึกษา.

พ.ศ. 2552

ทวีศักดิ์ สิริรัตน์เรขา. ความบกพร่องทางสติปัญญา. พ.ศ. 2560 [ออนไลน์], เข้าถึง ได้จาก:

<https://www.happyhomeclinic.com/sp05-intellectual-disability.html>

ศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดน่าน. บุคคลที่มีความบกพร่องทางร่างกายหรือการเคลื่อนไหว หรือสุขภาพ. พ.ศ. 2560

[ออนไลน์], เข้าถึงได้จาก: <http://www.spenan.ac.th>

สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข. กฎหมายจ้างงาน "คนพิการ" ไม่ถึงฝั่ง ปลูก มาตรา 35 ทางเลือกใหม่ พี่นอาชีพนั่นคง.

พ.ศ. 2559 [ออนไลน์], เข้าถึงได้จาก: <https://www.hsri.or.th/researcher/media/news/detail/6402>

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. แผนการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ ฉบับที่ 3 (พ.ศ.2560-2564).

[ออนไลน์], เข้าถึงได้จาก: <https://www.obec.go.th>

เสาวณี จันทะพงษ์. การยกระดับทักษะแรงงานไทย: โจทย์ใหญ่ในยุคเทคโนโลยีเปลี่ยนโลก. [ออนไลน์], เข้าถึงได้จาก:

<https://www.bot.or.th>